



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Pfv.V.20.362/2022/5.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Magosi Szilvia előadó bíró

Dr. Puskás Péter bíró

A felperes:

felperes1

A felperes képviselője:

ügyvédi iroda (cím1 ügyintéző: dr. Halmos R. Péter ügyvéd)

Az alperes:

alperes

Az alperes képviselője:

ügyvédi iroda1 (cím2.; ügyintéző: dr. Kovács Tibor József ügyvéd)

A per tárgya:

Jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 14.Gf.40.041/2021/11.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szentendrei Járásbíróság 4.G.40.010/2020/23.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes felülvizsgálati eljárási költségét 573.850 (ötszázhetvenháromezer-nyolcszázötven) forintban, az alperesét 2.919.519 (kétfmillió-kilencszáztizenkilencezer-ötszázötvenkilenc) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felhasználó felperes és a kereskedő alperes között 2018. április 19-én fix áras, teljes ellátásról szóló villamos energia adásvételi szerződés jött létre a 2019. évre. A szerződés elválaszthatatlan részét képezték a kereskedő Üzletszabályzata (a továbbiakban: ÜSZ) alapján kidolgozott mindenkor általános szerződési feltételek (a továbbiakban: ÁSZF). Az ÁSZF 11. pontja tartalmazta, hogy a felek az ÜSZ-t a szerződés részének, a jogviszonyukra irányadónak tekintik.

[2] A felek szerződéskötésekor hatályos 4. számú módosítás szerinti ÜSZ c.2.4. pontja alapján az alperes legfeljebb az árfolyamváltozás mértékének megfelelő mértékben korrigálhatta az árváltozást kiváltó naptári hónap első napjától a HUF alapon és fix értéken meghatározott villamos energia díját (egységárát). Az ÜSZ c.2.5. pontja szerint az árakat az alperes közös megegyezésen alapuló megállapodás vagy az ÜSZ rendelkezései alapján volt jogosult megváltoztatni.

[3] Az ÜSZ 5. számú módosítása folytán a c.2.4. pont lehetővé tette az alperes számára a piaci átlagár változására alapított szerződésmódosítást. Az ÜSZ a.3.3. pontja tartalmazta, hogy az 5. számú módosításnak megfelelő ÜSZ a módosítás hatálybalépéséről és a módosításnak megfelelő ÜSZ tartalmáról való tájékoztatás megtörténtének időpontjától hatályosul a szerződéses kapcsolatokban. A tájékoztatás megtörténtével – eltérő megállapodás hiányában – a módosításokat elfogadottnak kell tekinteni és azokat a hatálybalépés előtti jogviszonyokra és/vagy a hatálybalépés előtt megkötött szerződésekre is alkalmazni kell.

[4] Az alperes a 2018. november 9-én kelt levelében értesítette a felperest, hogy az ÜSZ – ÁSZF módosítására is kiterjedő – 2018. október 12-én hatályba lépett 5. számú módosítása a felek jogviszonyában is hatályos.

[5] A 2018. december 7-én kelt levelében az alperes közölte a felperessel, hogy a fix árhoz képest az átlagárak több mint 2%-kal történő eltérése miatt árkorrekciót hajtott végre; 2019. január 1-től kezdődően az új ár nettó 22,71 HUF/kWh; felmondó nyilatkozat hiányában az új egységárát elfogadottnak tekinti. A felperes a 2018. december 17-én kelt levelében kifogásolta az alperes egyoldalú ármódosítását.

[6] A 2019. évi fogyasztásról az árkorrekció szerint kiállított számlákat a felperes kiegyenlítette, majd felszólította az alperest a jogalap nélküli gazdagodás visszafizetésére.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperes keresetében 23.456.688 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A kereset elsődleges jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:579. § (1) bekezdését jelölte meg. A másodlagos jogalként a szerződésszegéssel okozott kárra hivatkozott. Előadta, hogy az alperessel kötött szerződése fix árat tartalmazott és a megkötésekor hatályos ÁSZF, valamint az ÜSZ 4. számú módosítása a fix áras szerződések módosítását nem tette lehetővé a piaci viszonyok (átlagárak) megváltozása esetére. Az alperes a szerződés, az ÁSZF és az ÜSZ 5. számú módosítása alapján nem volt jogosult a felek között rögzített árat egyoldalúan felemelni. Fel kellett volna hívnia a figyelmét arra, hogy az ÁSZF vagy az ÜSZ módosítása útján a szerződés lényeges elemét, az árat egyoldalúan meg kívánja változtatni, és az ármódosítás csak akkor válhatott volna a szerződés részévé, ha azt a tájékoztatást követően kifejezetten elfogadta volna [Ptk. 6:78. § (2)-(3) bekezdés].

[8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság megváltoztatta a keresetet elutasító elsőfokú ítéletet és az alperest 23.456.688 forint, valamint járulékai megfizetésére kötelezte.

[10] A jogerős ítélet indokolásában kiegészített tényállás szerint a felperes a villamos energiát középvezetésen vételezi, nem egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy erre tekintettel a perbeli szerződés vonatkozásában nem alkalmazhatók a 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 73. § (2) bekezdésének 62. § (3) bekezdésének, 145. § (6) bekezdésének rendelkezései.

[11] A jogerős ítélet értelmében a Ptk. 6:78. § (2)-(3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően nem vált a szerződés részévé az ÜSZ-nek a szerződés piaci átlagár változására alapított módosítását lehetővé tevő módosított c.2.4. pontja. Az alperesnek 2019. január 1-től a nettó 15,40 HUF/kWh egységárat kellett volna alkalmaznia, a 22,71 HUF/kWh egységár helyett. A kettő különbözeteként meghatározott villamos energia díj megfizetését jogalap nélkül követelte a felperestől, ezért a megfizetett különbözetet a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése alapján köteles visszatéríteni. A felek között fennálló szerződéses jogviszony önmagában nem zárja ki a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazását, ugyanis az indokolatlan vagyoneltolódást e szabályok alkalmazásával kell rendezni, ha a vagyoneltolódás orvoslására a szerződéses kapcsolat nem ad megfelelő alapot. A különbözetet a felperes áfá-val növelt összegben fizette meg, így az alperes a teljes összeggel gazdagodott jogalap nélkül.

[12] Az elsőfokú ítélet megváltoztatására tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet [43] pontja mellőzésére irányuló csatlakozó fellebbezést érdemben nem vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[13] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[14] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (2) bekezdését, 377. § (1) bekezdését, 378. § (2) bekezdését, valamint a Ptk. 6:579. § (1)-(2) bekezdését és a 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) 120. § a) pontját.

[15] Az eljárási szabálysértés vonatkozásában az alperes előadta: a 2021. augusztus 5-én meghozott 3. sorszámú végzésben tájékoztatást kapott, hogy a Pp. 376. § (2) bekezdése alapján kérheti tárgyalás tartását, amelyet a 2021. szeptember 17-i fellebbezési ellenkérelemben kért, a másodfokú bíróság ennek ellenére 2021. december 7-én tárgyaláson kívül hozott ítéletet.

[16] A felperes érvelése értelmében nem lehetett helye a 647/2021. (XI. 30.) Korm. rendelet alapján 2021. december 1-től hatálytalan 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Veir. II.) 27. § (1) bekezdése alkalmazásának, azaz a tárgyalás mellőzésének. A másodfokú bíróság felhívására úgy nyilatkozott, hogy tárgyalás tartását kéri. A nyilatkozatát nem módosította, nem vonta vissza, így az az ítélet meghozatalának idején is hatályban volt. A másodfokú bíróság azzal, hogy tárgyaláson kívül hozott ítéletet, megsértette a kérelemhez kötöttség alapelvét (Pp. 2. § (2) bekezdés), a másodfokú eljárás törvényességét, azt a jogát, hogy a tárgyaláson nyilatkozatot tegyen [a Pp. 377. § (1) bekezdés, Pp. 378. § (1) bekezdés]. E lényeges eljárási szabálysértések az ügy érdemére is kihatottak.

[17] Az anyagi jogi jogszabálysértés vonatkozásában az alperes azzal érvelt, hogy a felek között létrejött folyamatos jogviszony kizárja a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén történő igényérvényesítést. A felperes az igényét szerződésszegéssel okozott kár jogcímén is előterjeszthette volna, amely mulasztása a kisegítő jogcím (jogalap nélküli gazdagodás) alkalmazását nem igazolhatja. A jogerős ítéletben foglaltakkal ellentétben a vagyoni eltolódás a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése alkalmazása nélkül is orvosolható lett volna, ha arra a felperes

jogcímet jelöl meg. A jogerős ítélet a Ptk. 6:579. § (2) bekezdését is sérti, mert az alperes áfa bevallóként és befizetőként [Áfa tv. 55. § (1) bekezdés] elesett a felperesre áthárított áfa összegétől.

[18] Az Áfa tv. 120. § a) pontjának megsértésével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a felperes jogalap nélkül gazdagodik, hiszen az áfa értékét tőle is megkapta és az állammal szemben is elszámolta.

[19] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

[20] Álláspontja szerint az ügyben nem történt eljárási szabálysértés. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. § (2) bekezdés b) pontja szerint a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálya alatt megkezdett eljárási cselekményekre a jogszabályi rendelkezés hatályvesztését követően is alkalmazni kell. Ebből következően a Veir. II. hatálya alatt indult ügyben helyesen járt el a másodfokú bíróság amikor a jogerős ítéletet tárgyaláson kívül hozta meg.

[21] Az alperes rámutatott, hogy a Pp. 406. § (1) bekezdése és 424. § (1) bekezdése alapján csak olyan eljárási szabálysértések eredményezhetik a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, amelyeknek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van. A jelen esetben a másodfokú bíróság ítéletének meghozatalát megelőzően mindkét fél kifejtette jogi álláspontját az ügy minden részletét illetően. A felülvizsgálati kérelemben maga az alperes sem hivatkozik olyan konkrét érvelésre, amely az érdemi elbírálásra lényeges kihatással bírt volna.

[22] Az anyagi jogi jogszabálysértésre történt hivatkozást illetően a felperes előadta, hogy a perben hivatkozott másodlagos jogalapként szerződésszegéssel okozott kár megtérítésére, amely jogalapot az alperes a fellebbezési ellenkérelmében aplotalannak tartott. Az a körülmény pedig, hogy az áfa tartalmát levonta, illetve elszámolta az adóhatósággal, csak az egymás közötti jogviszonyukban releváns, a jelen perben nem vizsgálható.

[23] A felperes utalt arra is, hogy a felülvizsgálati kérelem tartalma nem felel meg az eljárásjogi követelményeknek. Az alperes egyrészt nem jelölte meg konkrétan, hogy milyen keretben (egészben vagy részben) támadja a jogerős ítéletet, milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja [Pp. 413. § (1) bekezdés d) pont]. Másrészt a jogalap nélküli gazdagodás jogcímének vitatása nem adhat alapot a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére, hiszen a Pp. 407. § (1) bekezdés c) pontja alapján az ítélet indokolása ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A Pp. 406. § (1) bekezdése a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés esetén teszi lehetővé. A Pp. 423. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően eljárva a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálhatja felül. A Pp. 413. § (1) bekezdése meghatározza a felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi kellékeit.

[25] Az alperes felülvizsgálati kérelme – az ellenkérelemben foglaltakkal ellentétben – tartalmazta a Kúria döntésére vonatkozó határozott kérelmet. A felülvizsgálati kérelem ennek megfelelően nem csupán a jogerős ítélet indokolása ellen irányult. Az alperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte, amelyre a Pp. 371. § (2) bekezdésére figyelemmel lehetősége volt.

[26] A Kúria mindezekre tekintettel az alperes felülvizsgálati kérelmét érdemben bírálta el és a felülvizsgálat eredményeként azt állapította meg, hogy a kérelem alapos, a jogerős ítélet ugyanis sérti a Pp. 377. § (1) bekezdésében és a 378.§ (2) bekezdésében foglaltakat.

[27] A jelen esetben a Veir. II. hatályba lépésének napján folyamatban lévő eljárásban a felperes a szigorított védekezés 2021. március 8-tól 2021. április 19-ig tartó időszakát követően terjesztett elő fellebbezést. Nem volt olyan jogszabály, amely e fellebbezés elbírálására a Pp. fellebbezés elbírálására vonatkozó rendelkezéseit eltérésekkel rendelte volna alkalmazni. Az alperest a Pp. 376. § (2) bekezdésére hivatkozással kellett figyelmeztetni, hogy tárgyalás tartását kérheti. A másodfokú bíróság is e szerint járt el.

[28] Az alperes a törvényes határidőn belül tárgyalás tartását kérte. A másodfokú bíróság ennek ellenére az ügyben nem tartott tárgyalást. Ítéletének bevezető része tartalmazza, hogy a döntését tárgyaláson kívül hozta, a jogi indokolásban azonban nem tüntette fel ennek jogszabályi alapjait.

[29] A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 14. cikke deklarálja: mindenkinek joga van ahhoz, hogy valamely perben a jogait és kötelezettségeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el. Az Alaptörvény XXVIII. cikke a bírósági eljárás alkotmányos garanciájaként biztosítja a tisztességes eljáráshoz való jogot. A tisztességes eljáráshoz való jog az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatban megerősített korábbi gyakorlata és a 3027/2018. (II. 6.) AB határozat szerint is a bírósághoz való jog valamennyi feltételét magában foglalja.

[30] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkéből az következik, hogy a bíróságnak a jogvitát nyilvános tárgyaláson kell elbírálnia. A Pp. preambuluma utalást tartalmaz arra, hogy a jogalkotó a polgári perrendtartást a magánjogi jogviták tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezése érdekében alkotta meg. Mivel a törvényi szabályozás értelmében a bíróság a tárgyalás tartására irányuló kérelem teljesítését nem tagadhatja meg, e kérelem léte vagy hiánya döntő jelentőségű annak megítélésénél sérült-e a tisztességes eljáráshoz való jog {3027/2018. (II. 6.) AB határozat [28] bekezdés}.

[31] A Kúria megítélése szerint a tárgyalás mellőzése olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely nem orvosolható, ezért a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését alapozza meg.

[32] A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[33] Az új eljárás során a másodfokú bíróságnak tárgyaláson kell elbírálnia a fellebbezést és a fellebbezési ellenkérelmet. A tárgyalás alapján hozhatja meg az ügy érdemében a határozatát.

[34] A hatályon kívül helyezésre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati eljárás költségét a Pp. 424. § (4) bekezdése szerint csak megállapította, annak viselése kérdésében az új határozatot hozó bíróság dönt. A felülvizsgálati eljárásban a felek képviseletében eljáró ügyvédek munkadíja 573.850 forint, amelyet a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) alapján állapított meg, a felperes esetében a 3. § (2) bekezdés *b)* pontja, (5) bekezdése és a 4/A. § (1) bekezdése, míg az alperes esetében a 2. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján. Az alperest képviselő ügyvéd munkadíját a kifejtett tevékenység munka- és időigényére is figyelemmel mérsékelte az IM rendelet 2. § (2) bekezdésének megfelelően eljárva. Az alperes felülvizsgálati eljárási költsége az ügyvédi munkadíj mellett a megfizetett 2.345.669 forint felülvizsgálati eljárási illetéket is tartalmazza.

[35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 376. § (1) bekezdés *a)* pontja értelmében tárgyaláson bírálta el.

[36] A végzése elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

Az alkalmazott jogszabályok

2016. évi CXXX. törvény 377. § (1) bekezdés, 378. § (2) bekezdés, 424. § (3) bekezdés

Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk

A döntés elvi tartalma

A jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, ha a másodfokú bíróság az eljárása során nem érvényesíti a peres felek tárgyaláshoz való jogát.

Záró rész

Budapest, 2022. december 8.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, dr. Magosi Szilvia s.k. előadó bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró